

Verlag Verantwoordingsorgaan over 2019

Daar waar in 2018, na verkiezingen, de afgevaardigden namens de Volksbank zijn gekozen, zijn in 2019 na verkiezingen deelnemers namens ViVat en de gepensioneerden gekozen. De samenstelling van het VO is hierdoor in 2 jaar ingrijpend gewijzigd. Dit leidt tot vernieuwing maar ook tot het wegvallen van kennis en ervaring. In de loop van 2019 zijn helaas twee nieuwe vertegenwoordigers van de gepensioneerden teruggetreden. Naast persoonlijke omstandigheden kregen we ook een signaal van gepensioneerden dat ze onderschat hebben wat het tijdsbeslag is om lid te zijn van het VO, en wat er aan beschikbare kennis wordt verwacht. Het heeft ons geleerd dat we in de toekomst nog beter in de functieprofielen moeten omschrijven wat er van nieuwe leden wordt verwacht betreffende gewenste competenties en beschikbare tijd.

Samenvattend oordeel

Het VO oordeelt dat het bestuur in het jaar 2019 goed heeft gefunctioneerd. Het bestuur is met de juiste projecten bezig en voert op een goede manier het beleid uit.

Op het gebied van communicatie met de deelnemers zien wij nog ruimte voor verbetering. Het zou mooi zijn als deelnemers zich meer betrokken gaan voelen en actief bezig gaan zijn met hun eigen pensioensituatie. Het VO is samen met de RVT van mening dat het pensioenfonds daar een actieve rol in kan vervullen. Daarnaast ondersteunt het VO de plannen van het bestuur tot een verdere harmonisatie van de regelingen, hoewel zij op een enkel deelgebied een andere afweging voor staat.

De samenwerking tussen VO en bestuur is positief kritisch. Het VO wordt goed betrokken bij ontwikkelingen bij het pensioenfonds en wordt via rapportages op de hoogte gehouden over de financiële ontwikkelingen binnen het fonds. Het VO is in het algemeen positief over de wijze waarop we als VO betrokken worden bij ontwikkelingen bij het pensioenfonds, en via rapportages op de hoogte gehouden worden over de financiële ontwikkelingen binnen het fonds.

De samenwerking met de RVT is goed, waarbij we open en transparant alles met elkaar kunnen bespreken. De RVT legt open verantwoording af aan het VO over hun werkzaamheden en pakt ook zaken op indien het VO daarom vraagt.

Hieronder volgt op een aantal verschillende onderwerpen een uitgebreidere toelichting, de onderwerpen zijn (i) Organisatie, (ii) contact met Bestuur en Raad van Toezicht, (iii) kernthema's 2019, (iv) zelfevaluatie functioneren VO en (v) Corona Crisis.

Organisatie

Het VO heeft haar organisatiemodel in 2019 enigszins aangepast. We zijn overgestapt van een commissiestructuur naar een indeling op basis van aandachtsgebieden. De aandachtsgebieden sluiten aan bij de kernactiviteiten en kennisgebieden van het pensioenfonds. Elk lid heeft in beginsel twee of meerdere kerngebieden als aandachtsgebied, waarbij de betreffende leden informatie screenen op relevantie en verantwoordelijkheden voor het VO. Zij bereiden op hun aandachtsgebieden de vergadering van het VO voor ten behoeve van het voltallige VO; werken aan conceptadviezen op hun aandachtsgebied en aan voorstellen tot voordracht van bestuurders en leden van de Raad van Toezicht.

Het VO vergadert acht keer per jaar, tenzij er aanleiding is voor extra vergaderingen in verband met actualiteiten dan wel adviesverzoeken welke nader overleg vereisen. In 2019

zijn er extra vergaderingen geweest over de voorgenomen harmonisatie van de pensioenregelingen en over de toekomststrategie van het pensioenfonds. Ook op informele wijze is er een korte lijn tussen de voorzitter van het pensioenfonds, de directeur van het pensioenfonds en het dagelijks bestuur van het VO.

Daarnaast is er op regelmatige wijze formeel en informeel overleg met de Raad van Toezicht. Aan het einde van iedere bestuursvergadering (van het pensioenfonds) overlegt een afvaardiging van het pensioenfondsbestuur met het dagelijks bestuur van het VO over de besproken thema's. Deze manier van uitwisselen van informatie draagt bij aan een goede informatie-uitwisseling en biedt het VO de mogelijkheid met het bestuur van gedachten te wisselen over lopende zaken.

Het VO is in de gelukkige omstandigheid dat we beschikken over veel inhoudelijke kennis bij de aanwezige leden. Dit helpt enorm bij de beoordeling van stukken en het zien van samenhang tussen diverse thema's. Een bijkomend positief effect is dat we mede daardoor in staat zijn het bestuur en de Raad van Toezicht voldoende tegenspel te geven.

Communicatie en Open informatie-uitwisseling met zowel het bestuur als de Raad van Toezicht

De contacten met bestuur en Raad van Toezicht zijn open en constructief. De Raad van Toezicht is altijd bereid om te brainstormen en gedachten uit te wisselen. We versterken elkaar daardoor. Dit leidt tot betere oordeels- en besluitvorming. Er is volledige transparantie naar elkaar. Voor beide organen is dat zeer prettig.

Het bestuur is altijd bereid met ons in gesprek te gaan en ons te informeren. Het bestuur is echter terughoudend in het ongevraagd (pro-actief) ter beschikking stellen van alle aanwezige documentatie. Reguliere rapportages en vergaderstukken worden open gedeeld. En op verzoek worden regelmatig aanvullende stukken aan ons beschikbaar gesteld, waarbij we soms wel van mening verschillen over wat het VO als documentatie nodig heeft om zijn werk goed te kunnen doen. Het zou het VO in zijn werkzaamheden helpen als er volledige toegankelijkheid is tot alle stukken. Het voorkomt kennisachterstand en kan bijdragen aan een efficiëntere en effectieve werkwijze door het VO.

Kernthema's 2019

Aan de hand van de presentaties door de actuaris en de accountant die wij in 2019 hebben gekregen, samen met een terugkoppeling van de Raad van Toezicht, hebben wij geconcludeerd dat het pensioenfonds behoort tot de beter georganiseerde middelgrote pensioenfondsen in Nederland. Het VO heeft het beeld dat de Governance over het algemeen goed op orde is. Dat heeft ons de ruimte geboden in 2019 onze focus te leggen (zonder andere aspecten uit het oog te verliezen) op een paar kernthema's. Voor een deel zijn de kernthema's op onze weg gekomen omdat het bestuur ons daarin betrok door middel van een adviestraject of omdat we daarbij een toetsende rol hebben.

Harmonisatie Pensioenregelingen

Het bestuur van het pensioenfonds acht het van groot belang voor de toekomst en de strategische keuzes die het pensioenfonds moet maken om tot een harmonisatie van pensioenregelingen te komen. Dit om in de toekomst uitvoeringskosten te kunnen besparen, flexibeler te zijn voor mogelijke toekomstige wijzigingen van uitvoeringsorganisatie en makkelijker wijzigingen als gevolg van wet- en regelgeving te kunnen implementeren. Het bestuur heeft het VO actief betrokken bij zijn plannen.

Het VO heeft een intensieve discussie met deelnemers en bestuur over dit voornemen gehad. Vooral de voorgenen harmonisatie van opgebouwde rechten met pensioenrichtleeftijd 62 naar pensioenrichtleeftijd 68 leidde tot discussies bij een (belangrijk) deel van de deelnemers die vrij dicht tegen hun pensioendatum staan. Wij hebben aandacht gevraagd voor de zorgen en mogelijke belangen van die oudere nog actieve deelnemers, en aan het bestuur gevraagd rekening te houden met de zorgen van deze deelnemers en ze zo mogelijk tegemoet te komen door de harmonisatie voor deze categorie te beperken. Het bestuur heeft onze inbreng meegenomen in haar overwegingen maar is niet aan onze wensen op dit terrein tegemoet gekomen.

Toekomst Pensioenfonds

Het bestuur heeft in het kader van de ontwikkelingen bij de sponsors (verkoop Vivat, toekomst Volksbank); discussies over de houdbaarheid van de huidige pensioenregeling (zowel bij ViVat als de Volksbank); het nieuwe pensioenakkoord, maar ook de externe ontwikkelingen in pensioenland, een strategisch onderzoek uitgevoerd naar de toekomst van het pensioenfonds. Het VO heeft daarbij geconstateerd dat het pensioenfonds zich heeft laten ondersteunen door professionele partijen. Naar de mening van het VO zijn hierbij diepgaande scenarioanalyses uitgevoerd met alle keuzemogelijkheden die hierbij passen. In dit kader zijn wij ook uitgebreid geïnformeerd over het onderzoek in de markt naar aanwezige uitvoeringsvormen en uitvoerders.

Het VO is er een groot voorstander van om alle opties open te houden tot duidelijk is wat er met de pensioenregelingen van zowel de Volksbank als ViVat gaat gebeuren en of zij wel of niet, en tegen welke voorwaarden, nog gebruik willen blijven maken van het pensioenfonds als mogelijke uitvoerder.

Wijziging premiebeleid

Ingegeven door de in 2019 gedaalde rente, en de daarmee samenhangende daling van het opbouwpercentage binnen de pensioenregeling, heeft het pensioenfonds in 2019 het premiebeleid aangepast. Voornaamste argument daarbij was dat het bestuur van oordeelde dat de actieve deelnemers door de daling van de rente onevenredig zwaar worden geraakt ten opzichte van andere deelnemers. Het VO heeft in een positief advies aan het bestuur de aanpassing van het beleid voor het jaar 2020 gesteund. Op termijn zou, zonder adequate aandacht, de aanpassing van het premiebeleid een negatief effect op het herstelvermogen van het pensioenfonds kunnen hebben. We zullen dit in 2020 in onze gesprekken met het bestuur regelmatig onder de aandacht brengen. De premie is immers een van de instrumenten welke een bijdrage kunnen hebben aan het herstel van de dekkingsgraad van het pensioenfonds.

Beleggingsresultaten en Duurzaam beleggen

Het pensioenfonds heeft in 2019 onderzoek gedaan in de markt naar vermogensbeheerders welke in staat zijn het vermogensbeheer uit te voeren in lijn met de wensen van het pensioenfonds. Ook hier is in onze ogen procesmatig sprake van een compleet en gedegen onderzoek onder begeleiding van gerenommeerde adviseurs. Inhoudelijk hebben wij geen concrete rapportages van adviseurs gezien betreffende hun bevindingen.

In het najaar van 2019 zijn we in een uitgebreide presentatie meegenomen in de beleggingsresultaten van de achterliggende periode, waarbij ook terug is gekeken op de werking van de renteafdekking. De presentatie gaf een volledig beeld aangevuld met de ter beschikking gestelde kwartaalrapportages van de Vermogensbeheerders.

Op het gebied van duurzaam beleggen werkt het pensioenbestuur aan een verdere verduurzaming van het beleid. Als Verantwoordingsorgaan met vertegenwoordigers van De Volksbank en ViVat juichen we dit zeer toe, omdat dit in lijn is met de ambities van beide werkgevers die hun regeling bij het pensioenfonds hebben ondergebracht. Uit de achterliggende stukken kunnen we afleiden dat de fundamentele uitgangspunten verantwoord beleggen dateren uit september 2011. De visie op maatschappelijk verantwoord beleggen is (zo blijkt uit de documenten) nog erg gericht op uitsluiten en engagement, daar waar we de markt op zien schuiven naar impact beleggen. Het zou aan te bevelen zijn, te kijken hoe het pensioenfonds daarin een stap vooruit zou kunnen zetten. Wij vinden het jammer dat het pensioenfonds in het VBDO-onderzoek van 2019 in de ranking is gezakt ten opzichte van een jaar eerder. Wij stimuleren het pensioenfonds om in 2020 nog meer aandacht te besteden aan een goede bijdrage aan een duurzamere wereld en dit zoveel mogelijk in haar beleggingsbeleid tot uitdrukking te brengen. Wij bevelen het bestuur aan over dit thema een actieve dialoog met deelnemers te zoeken zodat het beleid kan worden afgestemd op de behoefte. Wij onderkennen als VO dat duurzaam beleggen moet blijven passen binnen de andere doelstellingen van het pensioenfonds, waarbij een goed pensioen met een goede indexatie erg belangrijk is.

Pensioenakkoord 2019 en impact op het pensioenfonds

Alhoewel het pensioenakkoord nog niet op details is uitgewerkt, heeft het bestuur de actualiteiten goed gevolgd en beoordeeld op mogelijke gevolgen voor de toekomst van het pensioenfonds. Vooruitlopend op de invulling van het akkoord zien we dat door de gedaalde rente, de opbouwpercentages in de pensioenregelingen in 2020 fors verlaagd moeten worden. Het VO steunt het financiële beleid op dit gebied, maar maakt zich wel zorgen over de impact op de verwachtingen van deelnemers. Tijdens een gemeenschappelijke kennissessie met het bestuur zijn we bijgepraat over de wettelijke ontwikkelingen en de mogelijke toekomstige gevolgen voor het pensioenfonds.

Implementatie sleutelfuncties onder IORP II

In 2019 zijn de sleutelfuncties ingericht. Het verantwoordingsorgaan is op de hoogte gehouden over de manier van invullen. De sleutelhouder Risico Management heeft in 2019 een presentatie verzorgd over de wijze waarop het pensioenfonds risicomanagement invult.

Wij zijn voornemens in 2020 gesprekken te blijven voeren met de sleutelfunctiehouders zodanig dat wij een beter beeld krijgen van het functioneren van het pensioenfonds. Dit helpt ons in het uiteindelijk geven van onze beoordeling van het pensioenfonds over het boekjaar.

Financiële positie / dekkingsgraad

Helaas is ons fonds in 2019 door de gedaalde rente weer in een herstelsituatie beland. Wij als VO volgen dit scherp. Het bestuur acteert in onze ogen zorgvuldig en neemt afgewogen besluiten. We zien dat mede door de goed aanwezige inhoudelijke kennis in het bestuur kort op de bal gezeten kan worden. Met een in onze ogen gebalanceerde objectieve steun van externe deskundigen. Uit rapportages hebben we afgeleid dat de werking van de renteafdekking naar wens functioneert.

Ook in dit thema zien we dat het pensioenfonds zeker niet slechter presteert dan andere pensioenfondsen. Een prudent premie- en beleggingsbeleid heeft er mede toe bijgedragen dat we nog geen discussies hebben rond het mogelijk korten van pensioenen op de korte termijn.

Samenstelling Bestuur

Wij zijn blij dat we als VO in 2019 twee jongere kandidaten hebben kunnen voordragen voor een bestuursfunctie waaronder een vrouw. Helaas hebben beide bestuurders inmiddels besloten hun carrière elders voort te zetten waardoor er weer vacatures zijn ontstaan. Het doel is en was om verder invulling te kunnen geven aan het diversiteitsbeleid. We zijn van mening dat verdere diversiteit in de samenstelling van het bestuur ook voor de toekomst van belang is.

Wij zien als VO een spanningsveld tussen het streven naar diversiteit (en dan met name op leeftijd) en het waarborgen van continuïteit in de samenstelling van het bestuur. Jonge bestuurders zijn aantrekkelijk voor de markt, en dat maakt de kans reëel dat ze hun zittingstermijn niet afmaken vanwege een overstap naar andere partijen.

Communicatie naar de deelnemers

In 2019 is er een onderzoek onder deelnemers gedaan via internet. De bevindingen zijn op hoofdlijnen teruggekoppeld aan de deelnemers die aan de enquête hebben meegedaan. Het VO heeft geïnformeerd tot welke concrete aanpassingen in de communicatie deze enquête leidt. In 2019 heeft dit nog niet tot concrete acties geleid.

In algemene zin hebben wij geconstateerd dat de reguliere communicatie zoals het verzenden van UPO's, nieuwsberichten, via internet en via bijeenkomsten met deelnemers wordt ingevuld met wat wet- en regelgeving voorschrijft. Wij zouden het bestuur aandacht willen vragen om in 2020 te bezien in hoeverre communicatie nog meer kan leiden tot een verhoging van de betrokkenheid van deelnemers bij het pensioenfonds. Verder willen wij graag in gesprek over hoe het pensioenfonds kan helpen om deelnemers in beweging te krijgen om meer regie te nemen over hun eigen financiële toekomst. Zeker nu we zien dat door de gedaalde rente de opbouwpercentages in onze pensioenregeling aanzienlijk aan het dalen zijn, en indexaties structureel achterblijven op de inflatie.

Evaluatie Functioneren VO

Het VO wenst op regelmatige wijze aan zelfevaluatie te doen. In 2019 vond na elke vergadering een korte evaluatie plaats. Deze evaluatie beperkte zich echter tot de vergadering zelf. In 2020 is een uitgebreide zelfevaluatie geagendeerd, waarbij het functioneren als VO het onderwerp is. Daarbij zal ook bezien worden hoe we tot een objectievere bepaling van het functioneren van het bestuur kunnen komen, met vooraf gedefinieerde heldere criteria

Wij hebben als VO de ambitie dat ieder lid afzonderlijk in de volle breedte op het zo geheten kennisniveau A kan acteren, zoals gedefinieerd als richtlijn voor beleidsbepalers van pensioenfonds. De leden die nog niet aantoonbaar op dit niveau zaten, zijn in 2019 gestart met hun opleiding om aan die eisen te gaan voldoen.

Als VO streven we op onderdelen echter nog diepergaande kennis na. Momenteel zijn we in de gelukkige omstandigheid dat we op de gebieden van risicomanagement, beleggingen, en pensioenwet- en regelgeving extra kennis aanwezig hebben.







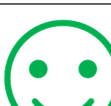

Verder heeft het VO een tweetal kennissessies gehad inzake de governance van het VO en de rolverdeling tussen het VO, de RVT en het bestuur van het pensioenfonds.

Coronacrisis 2020

Het VO constateert dat het bestuur strak de ontwikkelingen in de coronacrisis volgt en managet die effect hebben op de financiële positie van het fonds en de continuïteit van haar processen. Wij worden hierover goed door het bestuur geïnformeerd.

Voor het VO is het op de voet volgen van ontwikkelingen op dit gebied een belangrijk aandachtspunt voor 2020. Het kan immers van wezenlijke invloed zijn op de pensioenen van onze deelnemers.

Overzicht oordeelsvorming over 2019

Kernthema's	Oordeel VO	Opmerkingen
Communicatie aan de deelnemers		Het is in de ogen van het VO nog onvoldoende duidelijk of deelnemers tevreden zijn over de communicatie, en welke aanvullende acties worden genomen om de communicatie te verbeteren.
Toekomst strategie Pensioenfonds		Het VO ziet dat het bestuur goede en volledige scenarioanalyses maakt. Wij zien met vertrouwen de ontwikkelingen in 2020 tegemoet.
Financiële positie Pensioenfonds		Het VO oordeelt positief op dit punt, omdat het bestuur een goed financieel beleid voert. Helaas heeft het pensioenfonds (net als andere fondsen) last gehad van de gedaalde rente. Met als belangrijkste effecten een daling van het opbouwpercentage voor 2020, en een zodanige daling van de dekkingsgraad dat het pensioenfonds in een herstelsituatie is gekomen.
Vermogensbeheer en Duurzaam beleggen		De resultaten zijn in lijn met afgesproken benchmarks. Qua duurzaam beleggen zien we voortdurende ontwikkelingen in de markt. Wij denken dat de betrokkenheid van de deelnemers op dit thema kan worden vergroot.
Pensioenakkoord		Het bestuur volgt ontwikkelingen op de voet, en onderzoekt ook mogelijke gevolgen / kansen voor het pensioenfonds.
Implementatie sleutelfuncties		Het bestuur heeft op een professionele manier de invulling van de sleutelfuncties opgepakt. Wij zijn benieuwd naar de evaluatie van de implementatie in 2020.
Samenstelling bestuur		Het bestuur werkt consistent aan invulling diversiteit, met behoudt van kwaliteit. Ook in 2019 is er veel aandacht besteed aan diversiteit bij alle nieuwe benoemingen.
Administratieve performance		Er is in 2019 een gering aantal klachten geweest van deelnemers op de uitvoering van de regeling.
Adviesaanvragen		

Beleed deelnemer communicatie		Als aanbeveling hebben we meegegeven de doelstellingen meer Smart te maken. En we hebben extra aandacht voor communicatie aan de slapers gevraagd.
Aanpassing premiebeleid		Voor 2020 steunt het VO het beleid van het bestuur. Er is nader overleg gevraagd voor het beleid m.b.t. 2021. Met het nieuwe beleid draagt de premie niet meer bij aan het herstel van de dekkingsgraad.
Harmonisatie Pensioenregelingen		Het VO heeft hier een neutraal advies afgegeven. Weliswaar ondersteunt het VO het streven van het harmoniseren van soms complexe (overgangs)regelingen. Tegelijkertijd is het VO van mening dat een iets minder vergaande harmonisering, in het bijzonder voor de deelnemers, die relatief dicht voor de pensioendatum staan, voor minder weerstand en zorgen zou leiden. Het bestuur heeft deze afweging anders gemaakt.

Bronnen voor de oordeelsvorming

Het Verantwoordingsorgaan heeft bij het komen tot een oordeel gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

1. De maandelijkse managementrapportages waarin gerapporteerd wordt over de doelen voor het jaar, de prestaties van de vermogensbeheerders, de prestaties van de pensioenadministrateur, en bevindingen op het gebied van risicomanagement;
2. Het opgestelde rapport door de Raad van Toezicht en input uit de regelmatige overleggen met de Raad van Toezicht;
3. Input vanuit de regelmatige overleggen met het bestuur;
4. Input vanuit presentaties gegeven door het bestuur betreffende de harmonisatie van de regelingen, het vernieuwde premiebeleid, en de toekomststrategie;
5. Documenten die bij de adviesaanvragen zijn meegestuurd;
6. Het jaarverslag over 2019 en de presentaties van de certificerende actuaris en de accountant.